

Hope College

Hope College Digital Commons

Van Raalte Papers: 1840-1849

Van Raalte Papers

11-6-1845

Portions of the Minutes of the Seceder Congregation in Arnhem

The Seceder Congregation in Arnhem, W. Otto

Follow this and additional works at: https://digitalcommons.hope.edu/vrp_1840s

The original documents are held in the Holland Museum. This digitized material is intended for personal research/study only. The original documents may not be reproduced for commercial use in any form or by any means, electronic or mechanical, without permission in writing from the [Holland Museum](#).

Recommended Citation

The Seceder Congregation in Arnhem, W. Otto, "Portions of the Minutes of the Seceder Congregation in Arnhem" (1845). *Van Raalte Papers: 1840-1849*. 236.
https://digitalcommons.hope.edu/vrp_1840s/236

This Book is brought to you for free and open access by the Van Raalte Papers at Hope College Digital Commons. It has been accepted for inclusion in Van Raalte Papers: 1840-1849 by an authorized administrator of Hope College Digital Commons. For more information, please contact digitalcommons@hope.edu.

November 6, 1845 and succeeding dates

Portions of the minutes of the Seceder congregation in Arnhem, Province of Gelderland, pastored by Albertus C. Van Raalte and Antonie Brummelkamp. Other dates are July 11 and 23, 1847.

A letter dated, Arnhem, August 12, 1947, written by H. Hafkamp gives considerable explanation of the minutes and are very helpful in understanding what the portions of the above minutes included.

Copy of the original and translation in the collection of the Holland Historical Trust, the Van Raalte Collection, T88-0230.

... gehouden
op den ... november 1845.

Tegenwoordig ... D. Brummelkamp,
D. Van Raalten, ... Nibbelink, ...
... Otto.

Na het zingen van psalm 119 v. 1 wordt de verga-
dering met het gebed door D. v. Raalten geopend.

Art. 2.

De notulen der vorige vergadering worden gelezen,
en, behoudens eenige wijzigingen goedgekeurd.

Art. 3.

D. Brummelkamp geeft der vergadering te ken-
nen dat Lijndew. in het algemeen met toe stemming der
gemeente een Commissie benoemd heeft, bestaande
uit eenige leden der Gemeente, tot onderzoek der
Waarheid in de Zaak, vermeld in art 1 en 2 der vorige
vergadering, betrekkelijk W. Gerritsen hetwelk door
de vergadering wordt goedgekeurd.

Art 4.

Wordt op nieuw gesproken over het beschoot in de
kerk (voor de locht) te welken einde D. Brummelkamp
en W. Gerritsen op morgen Ockland 9 uur in de kerk
zullen zijn, ter bepaling en aanwijzing, hoedanig hetzelve
te plaatsen, alsmede omtrant de plaatsing van de Kagehel,
zullende tot het plaatsmaken van gen. beschoot aan
D. Arnaud dit werk opgedragen worden.

Art 5

Betrekkelijk de het plaatsen in de kerk wordt be-
paald dat D. Brummelkamp hieromtrent de Gemeente
te zal spreken en de noodige inlichtingen en voorstellen,
gen tot daer betreffende einden zal geven.

Art. 6.

Wordt goedgevonden om de armen kool te bezorgen, en
daar waar het noodig is, ook lenen ter inmaking, waartoe,
ter de W. Nibbelink en Otto verzocht worden te onder-
zoeken welke der armen dit product gaarne zouden
ontvangen.

Art. 7.

Bruider Otto stelt voor de behoefte van kleding.
Stakken voor de armen en wordt breedvoerig gespro-
ken over de armen en het algemeen. D. Brummelkamp

maakt

moet ook dat men de armen niet
hield als het waren met dien tusschen op de andere plaatsen
bedieling, (ouden verdragen hierom niet gesproken)
wijl men op die wijze voortgaande honden met van de
Armen maakt, - maar dat het beter lande zijn want
meer monde Armen handpogde werk te zoeken, en
om ... kele kunnen b.v. b. in eens met een schenkel
te helpen op dat zij voortaan geheel vrij konden
blijven van de bedieling. - Daar men het gevoelen
moet goed keuren, doet zich echter de bedenking
op, of dit in de tegenwoordige omstandigheden, wel
in eens te bewerken zal zijn; - D^r v. Raalte is in eens
van oordeel dat er eerst aan die menzaken zal moeten
gaarheid worden, mede instemmende dat het moeye,
lyk is de armen in eens op zoodanig standpunt te
brengen. - Provier Otto verklaart dat het
voor hem ten uiterste moeyelyk is, wanneer de armen
hunnen nood klagen, dezelve ongebruist te moeten
weg sturen.

Ten aanzien van het brood stelt 18^e Sibbelink
voor ieder huisgezin in eens een mud lof te koop
te waken door hem naar den molen gebracht en daarvan
door hien kelue brood gebakken kan worden.

Art. 8.

Betrekkelijk het afgeven eener attestatie
voor Zwedijk wordt besloten de zaak in questie
nog nader te onderzoeken.

Art. 9.

De vergadering wordt gesloten met dank zeg-
ging door Dr Brummelkamp.

H. Otto
scriba.

CONSISTORY MEETING HELD ON THURSDAY, NOVEMBER 6, 1845.

Present are the brethren: Rev. Brummelkamp, Rev. Van Raalte, J. Brummelkamp, Nibbelink, Gerritsen and Otto.

1949-157
2

Art. 1.

After singing Psalm 119:1, the meeting is opened with prayer by Rev. v Raalte.

Art. 2.

The minutes of the previous meeting are being read, and, excepting a few changes, they are approved.

Art. 3.

Rev. Brummelkamp informs the meeting that his Rev. has appointed a Committee with general approval of the congregation, consisting of a few members of the church to investigate the truth mentioned in matter in art. 1 and 3 of the previous meeting concerning brother Gerritsen, this is approved by the meeting.

Art. 4.

Again is mentioned the partition in the church, (for the draught) for which purpose Rev. Brummelkamp and brother Gerritsen tomorrow-morning at 9 o'clock will be in the church, to decide how to place it and also about the placing of the stove, - and that they will turn the placing of the fore-mentioned partition over to D. Arnoud to whom the work will be given in charge.

Art. 5.

In regard to the seats in the church, it is decided that Rev. Brummelkamp will speak about it to the Congregation and give the needed information and proposals toward a satisfactory conclusion.

Art. 6.

It is decided to give the poor cabbage and where it is necessary also barrels for preservation. Brs. Nibbelink and Otto are requested to investigate which of the poor would like to receive these products.

Art. 7.

Brother Otto mentions the need of clothing for the poor. This matter is discussed in detail on behalf of the poor and Rev. Brummelkamp suggests that we should not get the poor in the habit to depend on the weekly distribution, (the aged excepted). For in this way we make of the poor fund-holders (renteniers). It would be better to urge the poor to seek work and to assist a few of them with a sum of money that from now on, they can be entirely independent of the distribution. This is approved as a general plan. But it should be taken in consideration whether in the present conditions this can be carried out. Rev. van Raalte is also of the opinion that we should first deal with these people and talk things over with them, since it will be found difficult to bring them at once to this standpoint. - Brother Otto states that it is for him a very difficult matter when the poor complain of their need and then dismiss them without giving any satisfaction.

Holland Museum Collection
at the
Joint Archives of Holland

In regard to bread Brother Nibbelink proposes to buy for every family (a mud) four bushels of rye that they can bring to the mill, and then bake of that their own bread.

Art. 8.

In regard to the giving of a membership certificate for Zweedyk, it was voted, the matter first to investigate more fully.

Art. 9.

The meeting was closed with thanksgiving by Rev. Brummelkamp.

W. Otto,

Stated clerk.

to notify them the amount of purchase; that his Rev. had spoken to some one about this, namely with Mr. Raad.

After deliberating it seems to the gathering it cannot be wrongly interpreted to offer the church building for the price of f. 3000, since it can be conscientiously said that it is not worth more than this amount and that it would not bring any more at a public auction. Rev. Brummelkamp will confer about it still further with the notary public.

Art 2.

A detailed discussion is held about Arnaud to help him to go to America while prospect are closed for good to maintain himself here. While this is being deliberated, the brothers Liesveld enter to talk about the trip that has to begin tomorrow morning to America. He, with br. Nibbelink has to go to Elden today to get the needed allotments foodstuff to take along without any delay. This caused the deliberation about Arnaud to be interrupted and since br. Nibbelink leaves the meeting it cannot be definitely continued.

Art 3.

Rev. Brummelkamp suggests that from now on we meet every two weeks. This is being approved by motion.

Art.4.

The meeting is closed with thanksgiving by Rev. Brummelkamp

W. Otto, Stated clerk.

Consistory meeting held on Friday, July 23, 1848.
Present are the brethren Rev. Brummelkamp, Nibbelink, Donner, Bruyl and Otto.

Art 1.

The meeting is opened with prayer by Rev. Brummelkamp. Brother Otto reports on the money he has paid out to the persons mentioned on the list at hand, in behalf of the church building, from which it is found that after all payments have been made, there still remains a balance of f.103.37 that has to be divided.-

Art.

This film of consistory minutes is incomplete and mixed up. It seems that the one who took the film made a mistake or that the original minutes were written in that faulty condition.

Holland Museum Collection
at the
Joint Archives of Holland

T88-0230

Verzoeken te worden met alle
 verbeelding te zien hoe of
 open middel en kan die daar gesteld
 worden van mijn en mijn vrouw, van
 mijn kinderen te helpen, en als het zijn
 kon, haak mijn oogten en haar man, en
 kinder. Want ik heb hier geen kunst, om
 langer brood te verdienen, ik heb een
 paar dat hien niet meer, het werk van
 het twee hant koppel tuys, die hien
 ik nog in geen 8 dagen, gebruikten, maar
 by ten ongeluk met de wagen, en dat het
 gemaakt is, kost wel dertig gulden, en
 de verdienste klein, ik heb niet mij
 geen huur kunnen betalen, als er enig
 tens kunst op is, dan help mijn tog hien
 die Sabbat Schenkes af

ik blyf met alle agting
 Uw. Diener en dienaar

H. J. van der

Arnhem, June 11, 1847.

1949-157

3

Honorable Consistory with all respect I let you know my request whether there is no way or means can be found to help me and my wife to Ammerca, and, if it might be, also my daughter, and her husband and childer. For I see no chanst any more to earn a living. i have a horse, that can not do any more work the second one comes home cripple; that one I cannot use yet in 8 days; thereby an accident with the wagon. Before it is repaired it cost thirty guilders and the earnings are small, I have not been able in May to pay my rent. if there is any chanst, help me then please from that sabbath desecration.

I remain with all respect,

your brother and servant,

K. J. Arnaud.

(The translator has tried to imitate the peculiar style and spelling of the original, even punctuation, to give as nearly as possible a literal rendering. Translator)

Holland Museum Collection
at the
Joint Archives of Holland

T88-0230

Wilt niet in Staat van D. van Raalten
te helpen, en hetzelve D. van Raalten
niet kan vrij pleiten. -

Art. 6.

Wordt goed gevonden, aan de Gemeente te
maken en de Tadenar op te geven waaraan volgens het
gevoelen van den Kerkeraad, Willem van Raalten
verloofde te worden. -

Art. 7.

Betrekkelijk het tractement van D. van Raalten, moet
de Kerkeraad verklaren buiten magt te zijn het tracte-
ment byeen te brengen, en moet dijs op bepaalde Vragen
van D. van Raalten, voorwaardelyk Zyn Eerw. vrijheid
vergunnen naar elders om te zien, echter wordt bepaald om
tegen aanstaande Dingsdag de Gemeente byeen te roepen en te
bespreken of men de gelden verschuldigd aan D. van Raalten
byeen kan krijgen, 't welk trouwen zich niet laat ver-
moeden, en konde zulks al, door den geest van Vertrek
naar N. Amerika toch in de gevolgen zeer moeilijck vol
te houden zoude zijn.

Art. 8.

In het midden wordt gebragt en besloten om de kerk
te verkoopen, en aan B. Hebbelink die moent iemand er
voor te welen opgedragen in onderhandeling te treden, om,
ware het mogelijk de kerk onderhandich te verkoopen, dit
zal mede aan de Gemeente voorgedragen worden.

Art. 9.

D. van Raalten doet verslag van het gesproken met
Vander Wal, dat, na behoortlyk Onderhoud van der Wal
wilde terug komen, en alzo zich wederom vereenigen in de
Gemeenschap der kerk.

Art. 10.

D. Brummelkamp buiten Staat zijnde, uit aanmerking
der Omstandigheden met de aanstaende bevaling van des,
Zelfs huisvrouw, zoo zal D. van Raalten gaan spreken met
Willestager en zyn gezin, die mede Vermaning noodig hebben.

Art. 11.

D. Brummelkamp stelt voor om Jufv. Kallius mede
wien te helpen naar N. Amerika, zoo het mogelijk is uit de
Dra Konykas, waarp de Broeders Dinkman, echter moeten
verklaren dat die mogelijkheid op het oogenblik niet be-
staat. -

moment not able to help Poissionnier in f.300; all of which in the opinion of Rev. Brummelkamp and the entire gathering cannot exculpate Br Nibbelink.

1949-157
H

Art 6.

It is being approved to announce to the Congregation the reasons why in the opinion of the consistory Willemsen must be excommunicated.

Art 7.

In regard to the salary of Rev. Van Raalte, the Consistory that it is unable to raise the amount of the salary due him. After definite questions of Rev. Van Raalte they conditionally give His Rev. liberty to look around elsewhere. However it is decided to call the congregation together by Tuesday, to try whether it might be possible to get together the amount due Rev. Van Raalte, which, however can hardly be expected. And even if it succeeded, it could not be expected to continue on account of many leaving for North America.

Art 8.

It is proposed and decided to sell the church and to charge Nibbelink with this matter for negotiation since he thinks he knows some one interested in it. If it might be possible to sell it privately, and this will also be announced to the congregation.

Art 9.

Rev. Van Raalte reports reports on the interview with Vander Wal, that, after sufficient conversation Van der Wal would return and rejoin in the fellowship of the church.

Art 10.

Rev. Brummelkamp, not being able on account of the coming confinement of his wife, Rev. Van Raalte will visit Wollsleger and his family, for they too, must be admonished.

Art 11.

Rev. Brummelkamp moves to help Miss Mellius to go to N. America, and if possible, from the deacons fund. But the brethren deacons are forced to state that this is not possible at the present time.

Art.

Holland Museum Collection
at the
Joint Archives of Holland

T88-0230

H. Hafkamp.
Adriaan Kluitstraat 14.
Arnhem.

1949-157

Arnhem, 12 Augustus 1947.

Weledele Heer!

Gisterenmorgen heb ik mij vervoegd op het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage, en aldaar verschillende foto-copieën laten maken, die U -naar ik hoop- inmiddels hebben bereikt. Het mocht mij niet gelukken U telefonisch te bereiken; eenige malen heb ik U opgebeld, maar U was tot mijn spijt niet aanwezig.

Mag ik U ter verduidelijking van hetgeen U heeft ontvangen, nog eene korte opsomming geven van het gecopieërde?
I. Uit het Notulenboek der Chr Afgescheiden Gemeente (het eerste, loopende van 1842 tot en met 1848 is overgenomen:
A. Kerkeraadsvergadering van 6 November 1845; Het zou mij gemakkelijk gevallen zijn tientallen bladzijden aan te wijzen, waarin vermeld wordt dat de Kerkeraad den allertreurigsten socialen toestand van vele leden der gemeente bespreekt. Steds weifelt men tusschen twee soorten van bedeeling (of liever uitdeeling) : in geld of in natura. Het is 1845, het jaar ^{van} den schikkelijkenaardappelnoed. Men besluit in dat jaar o.a. tonnen te laten maken door een der leden, om er kool in in te maken, men stelt voor voor ieder huisgezin in eens een mud rog te koopen; dat kan gemalen worden en daarna kan men er brood van laten bakken; steenkolengruis wordt gedistribueerd onder behoeftigen, enz. enz. Dus een soort coöperatieve inkoop. Maar.....maak van de menschen geen renteniers (statische armen). Van Raalte krijgt als nieuw ingekomene gelegenheid zijn ideeën omtrent de armlastigheid naar voren te brengen, en het is merkwaardig, hoe juist onze huidige armenwet deze gedachte tot uitgangspunt heeft genomen. Het opheffen van den arme uit zijn nood door een gepaste ondersteuning, die meer bedraagt dan het "strikt noodzakelijke". En de menschen aan werk trachten te helpen, opdat zij vrij komen van de bedeeling. Beide zaken -coöperatieve inkoop en het standpunt vands van Raalte- zijn te vinden in,

artikel 7

B. Kerkeradsvergadering van 20 Augustus 1846. Maar de tijd gaat voort. Het standpunt van Ds. van Raalte is in theorie heel mooi, maar, zooals het zoo vaak gaat met deze idealistische theorieën, de rauwe praktijk spoet daarmede. De Kerkeraad kan nog zooveel briefjes in den winter afgeven aan behoeftige leden voor de werkverschaffing (blokjes hakken bij de werkplaats van de gemeente) in den winter, de stadsopzichter Van Gent negeert deze bewijsjes (geen vriendelijke geste, maar wel in den geest van den tijd) en verhindert zoo de eerste schuchtere pogingen van Van Raalte. Een middel blijft maar over: Weg uit het Vaderland. Java wordt gesloten; dat is ook al sabotage, niet eens mag ons eigen Java door onze menschen bewoond worden; dan wordt het tooverwoord: Amerika. Bittere armoede heerscht in de gemeente. Men kan met geen mogelijkheid uit de financieele lasten komen, die op kerk en diaconie drukken, laat staan het beloofde salaris van Van Raalte betalen. Artikel 7 vermeld heel netjes, dat aan Van Raalte "voorwaardelijk de vrijheid wordt vergund naar elders om te zien", maar dat beteekent in rond Nederlandsch: ge zijt bedankt. "De geest van vertrek naar N. Amerika"; velen zullen vertrekken, en de gemeente zal nog armer worden, en de paar overblijvenden kunnen de zak immers niet drijvende houden. (Art. 7) En de Kerk in de Varkenstraat zal worden verkocht, ook al niet uit weelde (art. 8) want de geldschietters manen.

C. Kerkeradsvergadering 21 Mei 1847. (bij de volgende vergadering is abusievelijk 1848 gezet, dit moet zijn 1847) De emigratie is in vollen gang. Van Raalte is reeds vooruitgegaan met enkelen en anderen volgen hun voorbeeld. Men wendt zich tot den Kerkeraad om hulp bij overtuicht. Terwijl met een zekeren Arnaud gesproken wordt, (over deze familie handelt o.a. het boek van den Heer P.J. Risseeuw) komen de gebroeders Liesveld ter vergadering; ze moeten een bewijsje van den Kerkeraad halen, om aardappels in de stad te mogen brengen, anders krijgen ze last met de commiezen der stedelijke accijnzen. Nibbelink, het Kerkeraadslid gaat met hen mee, het is al laat en 't wordt al donker, maar de broeders tippelen nog "even" naar Elden om de zakken piepers te halen (s.v.v.) en morgen moeten ze in alle vroegte bij de Rijkade zijn, voor hun vertrek naar de Nieuwe Wereld. Ik meende dat deze passage zeer karakteris-
tiel

aardappelhandelaar;

1449-157
was, waarom ik haar danook liet overnemen (art 2)

Over een afscheid van Ds. van Raalte reppen de notulen niet.

II. Het Lidmaten boek der Chr. Afgescheiden Gemeente beginnende in 1842 bevat aanvankelijk niet zoo heel veel namen, maar het merkwaardige is, dat elke bladzijde bijna aantekeningen vermeld omtrent leden, die naar N Amerika zijn vertrokken.

Als meest karakteristiek heb ik twee bladzijden laten fotografeeren:

1. bladzijde 4, vermeldende de familie Arnaud.

Allereerst J J Arnaud, rijder van eene diligence op Zutphen(?), die naar ik meen ook een tijdlang als koster gefungeerd heeft. Van hem is de zeer merkwaardige brief, dien ik ook heb laten bijvoegen, gevonden in het archief der Gereformeerde Kerk van Arnhem (waaruit alle andere stukken ook genomen zijn) zie hieronder. Interessant is de aantekening: vermaand om van het Avondmaal zich te onthouden wegens ontheiliging van des Heeren dag door het Rijden der Diligence July 1843. Hij komt hierop terug in den merkwaardigen brief. Deze censurering is typeerend voor den geest van strenge tucht in deze godsdienstige gemeenschap.

Van de anderen wijs ik nog op Derk Arnaud en zijn flinke vrouw Louise Cramer, figuren die ten voeten uit geteekend worden in de roman van den Heer Risseeuw. "Vertrokken naar N. Amerika".

2. Diep tragisch was het ongeluk, dat plaats had, toen een schip vol emigranten op reis in brand geraakte en velen omkwamen in de vlammen. Hieronder waren ook twee leden der Arnhemsche Gemeente: Hendrik Bruil en zijne huisvrouw Jenneken Bruil, geboren Bongers, wonende te Oosterbeek, getuige de sobere aantekening bij hunne namen. (Bladzijde 11)

III. Lijst plaatsengeld Kerk Varkenstraat. (1843) van de hand van den koster J J Arnaud, vermeldende onder No. 41 e. v. de familie ~~XXXXXX~~ Van Stiel (moet zijn Pfahnstiel) ook geschreven Pfanstiehl, eene familie oorspronkelijk afkomstig uit Obernurf in het Keurvorstendom Hessen, die mede emigreerde naar N Amerika. Voorts onder No. 54 en 55 Arnaud.

IV. J J Arnaud is in 1847 geen koster meer. Hem wordt door den Kerkeraad zwaar aangerekend, dat hij op den Zondag de diligence rijdt.

Voorts heeft hij tijdens zijn kosterschap het pakhuis onder de kerk voor een gulden in de week gehuurd (het huisje erbij mocht hij om niet bewonen), maar met het betalen van de huur ging het niet al te best. Hij raakte steeds dieper in de ~~zwa~~ schulden.

Ten leste weet hij niet meer wat hij moet beginnen, en op 11 Juni 1847 schrijft Jean Jacques dezen erbarmelijken brief:

"Eerwaarde Kerkenraad ik geef met alle eerbied mijn verzoek te kenne of ergeen middelen kunne daargesteld worden om mijn, en mijn vrou, naa Amèrika te helpen, en als het zijn kon, ook mijn dogter, en haar man, en kinder, want ik zie hier geen kanst, mm langer brood te verdienen, ik heb Een paard, dat kan niet meer, het werk doen het tweede komt kreupel tuijs, die kan ik nog in geen 8 dagen, gebruiken, daar bij een ongeluk met de wagen, Eerdad het gemaakt is, kost wel dertig gulden en de verdienste Kleijn, ik heb met Meij geen huur kunne betalen, als er Eenig sins kanst op is, dan help mijn tog van die Sabbat schennis af

ik blijf met alle agting

UEd broeder en dienaar

JJ Arnaud"

Een bange klacht van een man, die de zestig al gepasseerd is, en het toch nog in zijn diepen socialen nood van de Nieuwe Wereld, waarheen reeds zijn zoon Derk Arnaud is vertrokken, verwacht!

Ik hoop dat U nog iets aan deze toelichting zult hebben.

Voor de goede orde deel ik U nog mede, dat ik heel veel uren heb besteed aan het onderzoeken van de registers van den Burgerlijken Stand der Gemeente Arnhem, daartoe welwillend afgestaan door den Heer Burgemeester der Gemeente Arnhem, en zoo veel genealogisch materiaal omtrent de leden der Chr. Afgesch. Gemeente, alhier, die naar Michigan zijn vertrokken, bijeen verzameld heb. T.z.t. hoop ik in een der plaatselijke bladen het een en ander hieromtrent te publiceeren. Ondertusschen zou het mij aangenaam zijn te vernemen, of U hierin belang stelt; terwijl het misschien niet ondienstig ware, de leiding van de tentoonstelling hiervan te verwittigen.

Met belangstelling Uwe berichten tegemoet ziende, teeken ik,

Met de meeste hoogachting,

Ueda

H. HAFKAMP.
Adriaan Kluitstraat 14.
ARNHEM.

1949-157
T88-0230
Arnhem, August 12, 1947.

Dear Sir:

I went to the General Record Office in the Hague, yesterday morning to have there various photo-copies made for you trusting that by this time you have received them.

I was not able to get you on the telephone; I tried it a few times, but you were not there when I phoned.

May I give you a brief enumeration of what I copied and you have received by this time.?

1. From the Minutes of the Chr. Secedeed Church, (the first current year from 1842 to 1848 inclusive) the following has been copied:

give A. Consistory meeting of November 6, 1845; It would have been easy for me to) decades of pages in which is stated that the Consistory deliberates on the most tragic social conditions of many of the members of the church. They are constantly in doubt between two kinds of distribution (of alms): In money or in products. It is the year 1845, the year of the terrible potato famine. It was resolved during that year to have barrels made to put up cabbage in them; It was also proposed to buy for every family four bushels rye; that can be ground and baked into bread. Coal dust is being distributed among the needy, etc. etc. A kind of cooperative purchase. But....do not make of them permanent almsmen!

Van Raalte as, recently arrived, now receives an opportunity to state his opinion in regard to this distribution. It is remarkable that our present poor laws are based on this principle, viz. to discontinue support that is more than what is strictly needed and to assist the people to secure work so that they can get along without receiving alms.

Both measures-cooperative purchase and the motion of Rev. Van Raalte-can be found in article 7.

B. Consistory meeting on August 20, 1846. But time passes on. The idea of Rev. van Raalte is splendid in theory, but, as is often the case with idealistic theories, the raw reality ridicules it. The consistory may have to give as many letters for support as she pleases, the city superintendent Van Gent ignores them. (this is no friendly gesture but certainly in the spirit of the times) and thus it interferes with the first timid endeavors of Van Raalte.

There is one way out and only one; Moving from one's country.

Java is closed. That too, is sabotage; not even our own Java may offer a home for our people. Now the magic spell: "America!" becomes the motto. In the congregation is bitter poverty. There is no way out of the financial burdens, that press down the church and the deacony, not to mention the salary promised to Van Raalte.

Article 7 mentions quite neatly, that Van Raalte has the liberty "to look around elsewhere" which means in plain language: you may resign.

"The spirit of moving to America"; many will leave, and then the church will become still poorer, and the few remaining, how can they keep the ship afloat? (Art. 7) And the church in the Varkenstraat will be sold, and that is not a matter of luxury, either (art 8), for those who loan money are dunning for payment.

C. Consistory meeting, May 21, 1847. (at the following meeting 1848 is mistakenly stated it should be 1847) The emigration is in full swing.

Van Raalte has already left with a few and others are following their example. They come to the consistory for assistance for the voyage. While they have a conversation with a certain Arnaud, (concerning this family

mention is made in the book of Mr. P.J.Risseeuw) the brothers Liesveld are coming to the meeting; they have to get an evidence from the Consistory, before they can bring potatoes into the city, otherwise they get in trouble with customhouse-officers of the excise. Wibelink, dealer in potatoes, a member of the consistory, goes with them; it has grown late and it is getting dark, but the brethren, are running "a while yet to Elden to get the bags" "Tatoes," as they call them. Tomorrow they must be early at the Rhine quay, before they leave for the New World. I think this passage was characteristic, reason why I quote it here (art 2)

The minutes contain nothing about the farewell of Rev. van Raalte.

II. The Record of the membership of the Chr. Seceded Church, beginning in 1842 contains at first not many names; but the interesting part of it is nearly every page has notices of members who have left for America.

As the most characteristic I have had two pages photographed;

1. Page 4, mentioning the family of Arnaud.

First of all; J. J. Arnaud rider of a stage-coach to Zutphen (?), who has also served for a while as sexton. From him is the very interesting letter which I have also added, that was found in the archives of the Reformed Church of Arnhem, (from which also all the other papers have been taken) see below. Interesting is the notice: "admonished to abstain from the Lord's Supper on account of desecration of the Lord's Day by riding the stage-coach July 1843. He refers to this in the remarkable letter. This case of censure is typical of the spirit of rigid discipline in this religious communion.

On the other hand I am indicating Derk Arnau and his lively wife Louise Cramer, figures that have been pictured at full length in the story of Mr. Risseeuw. "Departed to N. America".

2. Profoundly tragical was the misfortune that took place, when a ship full of emigrants took fire on the the trip and many perished in the flames. Among these were also two members of the Arnhem church members: Hendrik Bruil, and his wife Jennäken Bruil, nee Böngers, living at Oosterbeek, as one can see noticed at their names. (page 11.)

III. List of seats-rent Church in Varkenstraat. (1843) Recorded by the sexton J.J.Arnaud, mentioned under No. 41, following the family Van Stiel (should be Pfahnstiel) also written Pfanstiehl, a family coming originally from Obernuerf in the Electorate Hessen, who also emigrated to N. America. Further under No. 54 and 55 Arnaud.

IV. J.J.Arnaud was not any more sexton in 1847. He is seriously charged by the Consistory, that he rides the stage-coach on Sunday. He had also during his sexton service rented the storehouse beneath the church for one guilder a week, (the little house next to it he lives in gratis), but with the payment of the rent he was negligent. He got more and more into debt. At last, he does not know any "more what to do, and on June 11, 1847 writes Jean Jacques this pitiable letter: "Honorable Consistory; "I let you know with all respect my request, if not some way or other can be found to help me and my wife to Ammerika, and if it be possible, halso my daughter, and her man, and childer, for I see no chanst, to any Longer make a living, I have One horse, that cannot any more, do the work the second comes home cripple, that one I cannot use, not in 3 days, then comes an accident with the wagon, Before it is repaired, it will cost at least thirty guilders and the income is Small, With May I have not been able to pay rent. when there is any Chanst at all, that help mine please from that Sabbath desecration,

I remain with all respect You Noble brother and servant

J. Arnaud.

A frightful complaint of a man, who has passed sixty, and still expects to

get help from the New World in his deep social need. His son Derk Arnoud has already departed for the New World!

I hope that these elucidations may be of some worth to you.

I also inform you that I have spent many, many hours in searching the registers of Registrar in the Aghem Community. The mayor was kind enough to let me do this. As much genealogical material concerning the members of the Chr. Seceded Church who have left for America, as I could gather, I have imparted to you.

At the same time I expect to publish some of these incidents in one of our local Papers.

In the mean time I would appreciate to hear from you, whether you are interested in it. It might not be useless, either, to let the leading of the Exposition also know of it.

Anticipating to hear from you concerning it,
I am respectfully yours,

To the honorable Mr. Lunsing Scheurleer,
address: Department of Education, etc
THE HAGUE.